

בית כנסת "אדרת אליהו" ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

עלי אדרת אליהו

בס"ד, שבת וישב

מברכים חודש טבת (ר"ח ביום רביעי)

גיליון 246 טבת תשפ"ד

בגיליון זה:

חנוכה זה כסלו או בטבת?

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

הדלקת נרות חנוכה לחייל בצבא-

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

דפוס בארי – בית הדפוס של

המדינה

יואל קוטנר

מתתיהו ובניו

יהודה ליבוביץ

ברכות הודאות והודעות

הוועד

חנוכה זה בכסלו או בטבת?

חג החנוכה מתחיל בסופו של חודש כסלו ומסתיים בתחילתו של חודש טבת. הוא קושר את שני החודשים זה בזה, ומחבר את מיעוטה של הלבנה יחד עם גידולה והתחדשותה.

מין הרב קוק זצ"ל כתב בכתביו(שמונה קבצים, א', תרצ'): "העליות והירידות הן תדירות, במצב

האדם היחיד, ובמצב העולם בכללו, ומכל מקום התנועה בכללה היא תנועת עליה וביסוס. וחילופי המצב אפילו בעת ירידה גדולה אין להם כי אם ערך של מילוי הירח ומיעוטו, או זוטו של ים ונסיגתו... שאף על פי שהם נראים כהפכים, מכל מקום שניהם יחד הם מחוללי החיים השלמים".

החיים מלאים בעליות וירידות, ריצה ומנוחה, חיבור וניתוק. אבל האמת היא שהתנועה כולה קדימה.

יהי רצון שכל הירידות והקשיים יהפכו לאור ולשמחה גדולה, ונזכה לניסים גדולים כפי שנשעו לאבותינו בימים ההם בזמן הזה!

חנוכה שמח וחודש מבורך!

אסף הר-נוי

הדלקת נרות חנוכה לחייל בצבא-

הרב אסף הר-נוי - רב הקהילה

השאלה: חייל שנמצא בצבא בימי חנוכה- האם הוא חייב להדליק נרות במקום הלינה שלו? ואם הוא נשוי האם יוצא בהדלקה שמדליקה אשתו בביתם?¹

הדין ההלכתי:² מצוות הדלקת נרות חנוכה היא מצווה התלויה בבית, שכן למדו חכמינו- "מצוות חנוכה- נר איש וביתו". ביתו של האדם לעניין זה אינו דווקא ביתו הקבוע, אותו הוא קנה או שכר, כי אם המקום בו הוא מתארח באותו יום. לפיכך, משפחה המתארכת בבית אחר **וישנה שם**- אינה חייבת להדליק באותו לילה נר חנוכה בביתה הקבוע אלא צריכה לקיים המצווה בבית בו היא מתארכת.³ השאלה העומדת בפנינו היא מה הדין במקום בו הבעל והאשה אינם יושבים באותו בית, וכגון שהבעל הוא חייל בצבא או שהוא טס לחו"ל. במצב כזה האשה נמצאת בביתם הקבוע אך הבעל נמצא בבית אחר ויש לברר על מי מוטל החיוב להדליק נרות חנוכה?

נקודת המוצא היא- שמי שנשאר בבית- האיש או האשה- בוודאי חייבים להדליק בביתם נר חנוכה בברכה. השאלה היא- האם בהדלקה זו שבביתו הקבוע- יוצא בן הזוג השני שנסע? או שגם הוא צריך להדליק בעצמו במקום בו הוא ישן באותו לילה.

לעניין זה יש לחלק בין שני מצבים:

אם הבעל מתארח מקום בו מדליקים נרות: אדם נשוי שנסע בחנוכה לבדו מביתו, והוא מתארח לשינה במקום שמישהו אחר מדליק נרות- יוצא ידי חובה בהדלקת הנרות שאשתו (שנשארה בביתם) מדליקה, ונכון שישמע את הברכות ויראה את הנרות שמדליקים במקום שהוא נמצא בו, כדי להשתתף בהודאה על הנס.⁴

אבל- אם אין מי שמדליק במקום לינתו- למרות שאשתו מדליקה בביתו- עלין להדליק במקום לינתו נרות בעצמו. למנהג אשכנז ידליק בברכה, ולמנהג ספרד אם הוא בארץ ידליק בלא ברכה, ואם הוא בחוץ לארץ ידליק בברכה.⁵

¹ **דין זה נכון הן לגברים והן לנשים** אם בעלה נשאר בבית, שכן מצוות הדלקת נרות חנוכה היא מצווה השייכת לנשים כמו לגברים, למרות שזו מצוות עשה שהזמן גרמה, משום שגם הן היו באותו הנס.

² בתשובה זו נעזרתי רבות בספרים: "פסקי תשובות" ו"פיני הלכה", מלבד הספרים המצוינים בהערות.

³ דין משפחה המתארכת אצל חברתה הוא דין רחב ומפורט ואין זה המקום להרחיב את היריעה בדין חשוב זה. כך למשל יש לדון בו- מה דין משפחה שנוסעת ל"הדלקת נרות משפחתית" וחוזרת בשעה מאוחרת לביתה- היכן עליה להדליק ומתי; האם יכולים לצאת ידי חובה בהדלקת בעל הבית בו הם מתארחים; האם נכון שגם הם ידליקו בעצמם בבית בו הם מתארחים; מה הדין אם הם יושבים בבית אחד ואוכלים ומתארחים בבית אחר; וכמה וכמה. על כן, כל מי שהדברים הללו רלוונטיים אליו- נכון שישאל את רבו כיצד לנהוג.

⁴ ואם זה שנסע ירצה להדליק נרות - לפי מנהג אשכנז הוא רשאי להדליק בברכה, וישתדל להקדים להדליק לפני הזמן שאשתו תדליק בביתם. ולמנהג ספרד לא ידליק.

⁵ לדעת המרדכי, או"ח, מהר"י אבוהב, כמובא ב"י שו"ע תרעז, ג, יהודי שנמצא במקום שאין מדליקים נרות, חייב להדליק בברכה. כי יש שני צדדים לחיוב הדלקת נרות, מצד האדם ומצד מקומו, ואם במקום שהוא נמצא אין מדליקים נרות, למרות שמצד חיובו האישי יצא בהדלקת אשתו, מצד

ומי שאיננו נשוי- למנהג אשכנז- מחויב בהדלקת נרות חנוכה במקום בו הוא ישן, ולמנהג בני ספרד- אם הוא ניזון עדיין מבית הוריו- יוצא ידי חובה במה שמדליקים עליו הוריו.

הלכה למעשה: איש שנסע מביתו בימי החנוכה, אם אשתו מדליקה נרות בביתם- הוא יוצא ידי חובה בהדלקתה, וישתדל להיות נוכח בעת הדלקת נרות בבית מארחיו. ואם הוא לבדו במלון, בצבא וכד' ואין מי שמדליק שם- ידליק נרות בעצמו עם ברכה(ולמנהג ספרד ללא ברכה). ואם הוא רווק- ידליק במקום בו הוא ישן עם ברכה.

המקום חובתו להדליק בברכה. אמנם למנהג ספרדים אין לברך, כי י"א שיוצא בהדלקת אשתו, וספק ברכות להקל (כה"ח תרעז, כג).

דפוס בארי – בית הדפוס של המדינה

יואל קוטנר – ע"פ מאמר של יעל אנגל

לזר זרודינסקי (זורע)

כשעלה לוי זרודינסקי ארצה מאוקראינה ב-1925, הוא לא יכול לדמיין לעצמו כי חזונו ויזמתו יתגשמו בקיבוץ בנגב. יתרה מזו, הוא לא יכול היה לחזות כיצד בית דפוס קטן באותו קיבוץ יהיה לענק בענף הדפוס בארץ ויהפוך לאחד ממפעלי הדפוס המתקדמים בעולם כולו.

לוי, ציוני נלהב, תעשיין יזם, התיישב בעיר חיפה שם הקים בית דפוס מצליח. בנו, לזר זורע, אידיאליסט בן ה-18 היה חבר בגרעין החלוצי שהקים קבוץ בארי. במבצע סודי מייד אחרי יום כיפור, 6.10.1946, לזר וחבריו התיישבו בן-לילה באחד-עשר אתרים. התנחלויות אלה, ובארי ביניהם, היו לנקודות חיוניות בחיזוק ההתיישבות היהודית בנגב.

חברי הקיבוץ הצעיר חיפשו מקור הכנסה יציב שיעניק בטחון כלכלי לקהילה הקטנה היושבת על הגבול עם רצועת עזה. זורע שחווה את הצלחת מפעל הדפוס של אביו, שיתף שלושה חברי הקיבוץ לייסד את בית הדפוס הראשון במדבר הנגב. הרעיון של בית דפוס היה מאד לא-קונבנציונלי בתנועה הקיבוצית אך לזר וחבריו התעקשו ולבסוף המפעל היה לעובדה קיימת. לוי, האב, תרם מניסיונו העשיר ובעידוד הסוכנות היהודית הרעיון צמח כנפיים והיה להצלחה.

יגאל זורע, בנו של לזר, מתאר את ראשית ימי בית הדפוס. "בהתחלה הדפוס היה בבית-אבן נטוש עם מכונת דפוס אחת, סדר דפוס שאתיות העופרת שלו נקנו בהנחה, ומכונת כריכה צנועה. הם הדפיסו טפסים פשוטים ומספר תעודות של מוסדות המדינה הצעירה." עוד מספר יגאל כי עבודתו כצעיר בקיבוץ הייתה כסדר דפוס ורק לאחר מכן נשלח לעבוד במטע שנחשב כמשימה "יוקרתית" יותר. עם שחרורו מצה"ל, יגאל המשיך במסורת המשפחתית וסיים לימוד עיצוב גראפי בבצלאל בירושלים ואז חזר לדפוס בארי שם עבד חמשה עשורים כמוביל ומקדם את המפעל מבית דפוס "ידיני" למפעל של עיצוב ממוחשב ומתקדם.

דפוס בארי כיום

בית דפוס בארי בשנות ה-50

קבלה על היטל מד"א
מי זוכר?

מתתיהו ובניו

יהודה ליבוביץ (מבוסס על רעיון של הרב סבתו)

בנוסח 'על הנסים' שתיקנו לנו חכמים לומר בשמונת ימי החנוכה מודגש הביטוי: חשמונאי ובניו.

מה טעם הדגשה זו?

נראה לומר שביטוי זה עומד ביסוד הנס. השילוב בין מתתיהו הזקן ובניו הגיבורים הוא שיצר את האפשרות למציאות נס הניצחון על היוונים וטיהור המקדש. הזקנה מייצגת דרך כלל את השמרנות, ההליכה במסורת וההתנגדות לשינויים וחדושים, ויתרון גדול לה, שמונעת היא את הסטייה מן הדרך הנכונה. אבל גם חיסרון גדול הוא לה, שאין בה מרעננות החידוש ומן הכושר למרוד. ובסופו של דבר היא יכולה לגרום לאי פעולה ואולי גם במקרים מסוימים לשיתוק המחשבה. לעומת זאת אצל הצעירים חזק מאוד יסוד הרעננות והחידוש, ההתנגדות לישן והרצון למרוד והוא היתרון הגדול של הנעורים, אבל הוא גם החיסרון הגדול שבהם, שכאשר הוא מופיע באופן בלתי מבוקר יכול הוא לגרום לתוצאות הרסניות של השלכת כל העבר ובנין נערים סתירה.

תופעה זו יוצרת את מושג פער הדורות שגורם לאי הבנות גדולות בין אבות ובנים שתכונותיהם מעצם טבען הן הפוכות. וזכור לנו לאיזה הרס גרם הפער בין הקנאים לחכמים בסוף בית שני.

השילוב המנצח הוא כאשר לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, דהיינו שהאב הזקן עם כל סמכותו ורצונו לשמר את העבר משתתף עם רוח הנעורים של בניו ולוקח מהם את הכוחות לחידוש ולמלחמה, ואילו הבנים עם כל נטייתם למרד הנעורים סומכים על טעם זקנים וטהרתם לבלתי פרוץ גדר ואז המרד וההתחדשות אינם גורמים חלילה להרס אלא דווקא לטיהור הקודש ולבנינו. לפיכך אנו מדגישים בתפילת 'על הנסים': בימי מתתיהו כהן גדול חשמונאי ובניו. ללמד שמה שאיפשר את מציאות הנס היה שעמדו יחד הזקן עם הבנים וזה נסמך על זה וזה ינק מכוחו של זה עד שהגיעו לטהרת הקודש כראוי.

מזל טוב

- מזל טוב למשפחת נאמן לרגל הולדת הנין.
- מזל טוב למשפחת חזנוביץ לרגל הולדת הנכד.
- מזל טוב למשפחת שרם לרגל הולדת הנכד.

• אנחנו משתתפים בצערה של חברתנו לאה הרוש על נפילת בנה נתנאל (נתי) הי"ד בקרב ברצועת עזה.

• אנחנו משתתפים בצערה של משפחת רודמן על פטירת חברנו שמחה זאב ז"ל.

law.golan@gmail.com
yehuda.lebovich@gmail.com
eliahouk@gmail.com
nirekal@walla.com
yoavshap89@gmail.com

0546691911
0526448094
0545723801
0502017023
0508854785

אריאל גולן
יהודה ליבוביץ'
אליהו משה קליין
ניר קלמנוביץ'
יואב שפירא